

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2024-491

12.6.2024

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Dispensasjon – ID-tyveri – bedrageri.

Klager ble ilagt gebyr fra og med 26.2.21 til og med 26.9.23. Gebyret ble ilagt klager etter at klagers forsikring gikk til opphør grunnet manglende betaling. Kjøretøyet ble først avregistrert den 27.9.23. Klager påklaget gebyrileggelsen og anførte at hun var utsatt for ID-tyveri av sin daværende samboer, og at hun derfor ikke var kjent med at kjøretøyet ikke var forsikret. Etter at klager fikk en psykisk knekk i 2020, skulle hennes daværende samboer ta hånd om bl.a. hennes fakturaer, og han hadde sagt at kjøretøyet var forsikret. Han hadde imidlertid endret kontaktinformasjonen hos forsikringsforetaket til sin egen e-postadresse og mobilnummer, og sluttet å betale for forsikringen. Klager hadde heller ikke blitt varslet av Trafikksforsikringsforeningen ettersom de hadde hans kontaktinformasjon. Hun oppdaget gebyrene fra Trafikksforsikringsforeningen først to og et halvt år senere. Trafikksforsikringsforeningen kom til at gebyret var korrekt ilagt, og fant ikke grunnlag for å ettergi hele eller deler av gebyret. Foreningen mente at klager hadde mulighet til å følge opp sine økonomiske forpliktelser hos forsikringsforetaket, og at det forelå en manglende oppfølging fra klagers side som eier av et forsikringspliktig kjøretøy. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt og at det ikke var grunnlag for å gi hel eller delvis dispensasjon for gebyret. Nemnda oppfordret imidlertid Trafikksforsikringsforeningen til å vurdere reduksjon av gebyret under henvisning til lovforarbeidenes uttalelser om lemping av gebyret.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a.

Ifølge TFFAuto var klagers kjøretøy forsikret frem til 25.2.21, da forsikringen gikk til opphør grunnet manglende betaling. Kjøretøyet ble først avregistrert den 27.9.23.

Forsikringsforetaket la inn opplysninger om at kjøretøyet var uforsikret den 26.2.21, og Trafikksforsikringsforeningen sendte ut elektronisk varsling samme dag.

Trafikksforsikringsforeningen sendte også sms den 13.9.21, 20.10.21, 3.7.23, 28.7.23 samt 21.8.23 vedrørende at kjøretøyet var uforsikret.

Trafikksforsikringsforeningen ila klager et gebyr for uforsikret kjøretøy den 1.3.21 per post. Den totale gebyrperioden er fra og med 26.2.21 til og med 26.9.23.

Gebyrileggelsen ble påklaget den 10.11.23. Klager forklarte at hun hadde blitt utsatt for ID-tyveri og økonomisk svindel av hennes daværende samboer. Han hadde tatt kontroll på all posten i hennes navn, og han ville ikke at klager skulle lese posten. Han har fortalt klager at alle utgifter var betalt.

Klager anmeldte forholdet til politiet den 10.11.23, hvor det fremgår av vedlegg til anmeldelsen at klager fikk en stor psykisk knekk høsten 2020, og hennes daværende samboer tilbød å hjelpe henne med betaling av regninger. Ifølge anmeldelsen skal klagers samboer imidlertid ha begått underslag av klagers post, og forsikret klager om at kjøretøyet hennes fortsatt var forsikret. Hun var derfor ikke kjent med at forsikringen var gått til opphør ettersom samboeren hennes gjemte purregebyrene fra forsikringsforetaket og gebyrene fra Trafikksforsikringsforeningen fra henne. Ifølge klager, så hadde samboeren endret kontaktinformasjonen hos forsikringsforetaket til sin egen, herunder e-post og telefonnummer. Hun ble derfor først kjent med at kjøretøyet var uforsikret i november 2023. Etter å ha mottatt klagen, henvendte Trafikksforsikringsforeningen seg til forsikringsforetaket for en uttalelse i saken ettersom forsikringen gikk til opphør grunnet betalingsmislighold. Forsikringsforetaket svarte den 12.12.23 følgende på henvendelsen:

Vedlagt ligger premiekrav og purring med varsel om opphør. Begge ble sendt til klager per post til det som har vært folkeregistrert bostedsadresse siden 2017. vi har ikke lenger oversikt over hva/om det ble sendt betalingspåminnelser per SMS siden det snart er 3 år siden opphør.

Vedlagt uttalelsen fulgte kopi av premiekrav og betalingspåminnelse, sendt til klagers adresse i klagers navn.

Trafikksforsikringsforeningen skrev vurdering i saken den 9.1.24. Klager fikk ikke medhold, og saken ble overført til Finansklagenemnda for ny vurdering.

Klagen ble opprettholdt den 25.1.24.

Klager avviser at det er grunnlag for å ilegge henne gebyr og anfører at det må ettergis ettersom hun var utsatt for ID-tyveri og økonomisk bedrageri av hennes daværende samboer. Da klager høsten 2020 fikk en psykisk knekk, så skulle hennes daværende samboer hjelpe henne med bl.a. å betale regninger. Han fortalte henne at han sørget for at kjøretøyet var forsikret. Samboeren hadde imidlertid endret kontaktinformasjonen hos forsikringsforetaket til sin egen e-postadresse og mobilnummer, slik at klager heller ikke ble varslet av Trafikksforsikringsforeningen vedrørende forsikringens opphør. Klager var derfor ikke klar over at kjøretøyet var uforsikret, før hun oppdaget gebyrene fra Trafikksforsikringsforeningen to og et halvt år senere.

Trafikksforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at klager hadde mulighet til å følge opp sine økonomiske forpliktelser overfor forsikringsforetaket. Det å stå oppført som eier av et registrert kjøretøy medfører både ansvar og plikter, og foreningen anfører at det har vært en manglende oppfølging fra klagers side.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet fant ikke grunnlag for å gi klager medhold. Fra sekretariatets vurdering hitsettes:

(...)

Vilkårene for ileggelse av gebyr

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Hvis forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (gebyrforskriften §§ 4 og 5).

Det fremgår av TFFAuto at du er eier av det registrerte kjøretøyet, og er følgelig underlagt forsikringsplikt. Forsikringen gikk til opphør den 25.2.21, og kjøretøyet ble først avregistrert den 27.9.23.

Kjøretøyet var dermed uforsikret i 757 dager, og det foreligger således brudd på forsikringsplikten.

Vilkårene for å ilegge gebyr er dermed oppfylt.

Varsel og korrekt ileggelse av gebyr

Når et kjøretøy opphører å være forsikret, følger det av forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. § 6 at:

Trafikkforsikringsforeningen skal varsle siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller e-post) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikkforsikringsforeningen.

Trafikkforsikringsforeningen varslet deg elektronisk den 26.2.21, samme dag som forsikringsforetaket la inn opplysninger i TFFAuto om at forsikringen var gått til opphør. Trafikkforsikringsforeningen sendte deg også sms den 13.9.21, 20.10.21, 3.7.23, 28.7.23 og 21.8.23.

Videre følger det av § 7 at:

Når det fremgår av TFFAuto at den ansvarlige etter bilansvarslova ikke har sørget for at motorvogn er lovlig forsikret, skal Trafikkforsikringsforeningen etter at den gebyrpliktige er varslet etter § 6, ilegge gebyr etter denne forskriften.

Trafikkforsikringsforeningen sendte deg gebyrkravet den 1.13.21 per post, og det er ansett som betryggende sendt.

Du er varslet og ilagt gebyr i henhold til gebyrforskriften §§ 6 og 7.

Vilkårene for helt eller delvis ettergivelse av gebyret

Ettersom vilkårene for å ilegge gebyr er oppfylt, blir det et spørsmål om det er grunnlag for likevel å ettergi eller redusere gebyret.

Etter bilansvarslova § 17a annet ledd, jf. Gebyrforskriften § 9 kan gebyret ettergis helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll". Finansdepartementet sendte 30.11.16 ut et høringsnotat med forslag til endringer i bilansvarslova og forskrift om trafikktrygd. I høringsnotatet var dispensasjonsregelen kun tenkt tatt inn i forskriften § 9. Om denne skrev departementet på side 23 følgende:

TFF kan etter forskriftsforslaget § 9 dispensere fra mulktplikten i særlige tilfeller. Det må forventes at TFF praktiserer fullmakten strengt, og at det i praktiseringen ses hen til likebehandlingshensyn og presedens.

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) side 202) uttaler Finansdepartementet blant annet følgende om dispensasjonsregelen:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Du anfører at din tidligere samboer utsatte deg for ID-tyveri og økonomisk bedrageri, og at du derfor ikke var kjent med at kjøretøyet ikke var forsikret.

Når det gjelder manglende forsikring på kjøretøy, har Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) i flere avgjørelser lagt til grunn at det skal svært mye til for å gi dispensasjon for de tilfeller hvor en forsikring har gått til opphør på grunn av manglende betaling. Dette fordi enhver selv har ansvar for å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

Det er på det rene at forsikringspremien ikke ble innbetalt i henhold til kravet om forsikringspremie. Det dreier seg altså om et mislighold av plikten til å betale en forpliktelse som du hadde påtatt deg, og dette vil i utgangspunktet anses som et forhold innenfor din kontrollsfære, se blant annet Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) avgjørelse **FinKN 2023-13**.

Sekretariatet vil innledningsvis bemerke at vi ikke betviler at du har blitt utsatt for ID-tyveri og økonomisk bedrageri. Det er imidlertid slik at som eier av et registrert kjøretøy, har du et ansvar for å forvise deg om at kjøretøyet har lovpålagt forsikring i orden. Vi har forstått det slik at du opplevde en psykisk knekk høsten 2020, og din daværende samboer tilbød da å hjelpe deg bl.a. med å betale forsikringer. Selv om du overlater den oppgaven til en annen, er du fortsatt ansvarlig for å påse at kjøretøyet er forsikret, jf. **FinKN 2021-64** og

2023-963. Vi har også blitt orientert om at Trafikkforsikringsforeningen sendte deg med flere sms'er om at forsikringen var gått til opphør. Det foreligger ikke holdepunkter for at dette ikke var ditt nummer.

Etter denne vurderingen kan ikke sekretariatet se at det er grunnlag for dispensasjon etter bilansvarslova § 17a annet ledd, jf. Gebyrforskriften § 9.

Vi gjør oppmerksom på at Trafikkforsikringsforeningen kan vurdere å redusere det ilagte gebyret under henvisning til det som er uttalt i Prp.1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 i tilknytning til bilansvarslova § 17a sjette ledd hvor det uttales at:

Utover tilfellet som i annet ledd er angitt som ettergivelsesgrunn, vil det først og fremst være i særlige enkelttilfeller at det kan være aktuelt å ettergi kravet. Trafikkforsikringsforeningen vil også kunne lempe på et krav ut fra rene innfordringsmessige hensyn.

(...)

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om det er grunnlag for å gi dispensasjon.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Klager har gitt utfyllende opplysninger til nemnda slik at saken er bedre opplyst for nemnda enn den var da sekretariatet vurderte den. Opplysningene går i korthet ut på at hun i september 2020 oppdaget at hennes samboer hadde holdt unna post og misbrukt hennes tillit. Det hadde gått så langt at det var begjært tvangssalg av leiligheten hun eier. Hun måtte derfor ta opp ytterligere lån for å få betalt de krav som samboeren hadde skjult for henne, "regninger på ca. 1 million kroner". Klager valgte likevel å fortsette samboerforholdet, slik nemnda forstår henne, uten å forvisse seg om at fremtidige regninger kom til hennes kunnskap. I november 2023 fant klager på nytt post som var holdt skjult for henne, blant annet dagbøter for ubetalt forsikring på bilen i vår sak.

Nemnda er enig med sekretariatet i at Trafikkforsikringsforeningens varslingsplikt i henhold til gebyrforskriften §§ 6 og 7 er oppfylt.

Det ble sendt e-post og SMS den 26.2.21 til den e-post adressen og det telefonnummeret som var lagt inn i TFFAuto, og som er forsikringsselskapenes lagrede kontaktopplysninger. Nemnda er av den oppfatning at Trafikkforsikringsforeningen må kunne stole på at disse opplysningene er riktige uten å foreta ytterligere undersøkelser, jf. formuleringen i gebyrforskriften § 6 første ledd første setning. I dette tilfellet tilhørte både e-post adressen og telefonnummeret klagers samboer. Nemnda er ikke kjent med hva som er grunnlaget for dette, men det er uansett forsikringstagerens ansvar å påse at opplysningene om personlige forhold i eget forsikringsforetak til enhver tid er korrekte og i samsvar med den sikredes ønske.

Trafikkforsikringsforeningen har på sekretariatets forespørsel opplyst at det i løpet av den svært lange gebyrperioden, mer enn to og et halvt år, kun er sendt i alt fem SMS til det oppgitte telefonnummeret, to i løpet av 2021, ingen i 2022 og tre i 2023.

Gebyrforskriften inneholder ikke noe øvre tak for samlet gebyr eller noe maksimalt tidsrom for illeggelse av gebyr. Dette er et bevisst valg fra lovgivers side, men i Prop. 1 LS, Skatter, avgifter og toll 2018 på side 200 tilføyer departementet at det

"legger imidlertid til grunn at Trafikkforsikringsforeningen aktivt følger opp unnlatelser av å betale gebyr, slik at gebyret ikke påløper over lang tid, og utgjør uforholdsmessig høyt beløp. "

Nemnda har ikke kompetanse til å overprøve Trafikkforsikringsforeningens oppfølging i gebyrperioden, men nemnda synes nok i dette tilfellet at man kunne og burde ha fulgt opp og undersøkt kontaktinformasjonen på en annen og mer hensiktsmessig måte, i alle fall når 2021 løp ut uten at bileier tilsynelatende hadde respondert på en adekvat måte. E-post adressen fremstår

ikke som tilhørende klager, og en oppringing på det oppgitte telefonnummeret ville avslørt at det ikke var klagers telefonnummer.

Nemnda har også vurdert om det er grunnlag for hel eller delvis dispensasjon fra det ilagte gebyret. Det vises i den anledning til sekretariatets redegjørelse for de rettslige skranker som er satt av lovgiver, og som nemnda må forholde seg til.

Alt som er "kontrollerbart", det vil si alt som den enkelte selv kan påvirke, uavhengig av om vedkommende kan bebreides for noe, utelukker dispensasjon. Departementet har dessuten understreket at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt.

Økonomiske forpliktelser ligger sentralt innenfor den enkeltes "kontrollsfære". Det enkelte menneske er selv ansvarlig for de forpliktelser vedkommende påtar seg. Dette gjelder også løpende forpliktelser som plikten til å betale ansvarsforsikring for kjøretøyer som man eier. I vår sak synes klagers forsikringsforetak å ha sagt opp forsikringen på foreskrevet måte ved å sende faktura og purring i posten til det sted der klager bodde og fortsatt bor. Det er den enkeltes ansvar å sørge for at man faktisk mottar posten. Dette har klager ikke sørget for, og nemnda mener hun også kan bebreides for dette fordi hun valgte å fortsette med en samboer som grovt hadde utnyttet henne. Hun ble i september 2020, altså i god tid før gebyrperioden startet, klar over at samboeren holdt unna post av vital interesse, men unnlot likevel å ta aktive skritt for at dette ikke skulle kunne skje igjen. Opplysningene hun har gitt til nemnda synes snarere å indikere at hun gjorde seg enda mer avhengig av samboeren etter at hennes PC og nettbrett havarerte.

Det er etter dette ikke adgang for nemnda til å dispensere for noen del av det ilagte gebyret.

Nemnda ønsker likevel å påpeke at Trafikksforsikringsforeningen i lovforarbeidene er gitt anledning til å ettergi gebyrkrav helt eller delvis i "særlige enkelttilfeller" og også kan "lempe på et krav ut fra rene innfordringsmessige hensyn", jf. den før nevnte proposisjonen i kapittel 15.10 på side 202. Nemnda nøyer seg med å vise til det som er sagt ovenfor om oppfølgingen i gebyrperioden, til det store gebyrkravet og det grove tillitsbruddet som klager synes å ha vært utsatt for.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikksforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant)